

Nr 470.

Av herr **Skoglund m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående vissa åtgärder till spannmålsodlingens fortsatta stödjande.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 138, angående åtgärder till spannmålsodlingens fortsatta stödjande gör statsrådet följande uttalande beträffande prisfrågan.

”Beträffande de pris, som för den händelse förslaget om förlängning av det mellan staten och svenska spannmålsföreningen ingångna kontraktet vinner riksdagens bifall lämpligen böra fastställas för föreningens inköp av vete och råg av 1932 års skörd, har spannmålsnämnden funnit sig icke kunna göra något uttalande. Spannmålsnämnden har såsom skäl därför särskilt åberopat de ovissta valutaförhållandena. Även jag finner det vara förenat med svårigheter att nu göra något bestämt uttalande härutinnan.

Vid fastställandet av inköpspriserna för 1932 års skörd torde emellertid de av sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottet vid förra årets riksdag gjorda uttalandena böra vara i tillämpliga delar vägledande. Priserna för föreningens inköp av 1932 års skörd böra, i likhet med vad som skett i avseende å 1931 års skörd, fastställas innan den nya skörden föres i marknaden.”

Departementschefen anförde i den proposition, som avgavs vid förra årets riksdag med förslag till stöd åt spannmålsodlingen, att för föreningens inlösen av 1931 års skörd skulle kunna tänkas ifrågakomma priser av för normalkvalitet av vete 17 kr. och 50 öre å 18 kronor samt för normalkvalitet av råg 15 kr. å 15 kr. 50 öre, allt för 100 kg. Om detta yttrade utskottet: ”Utskottet anser, att berörda priser med hänsyn till produktionskostnaderna äro de lägsta, som böra komma under omprövning. Härvid vill utskottet till en början framhålla, att rågpriset enligt utskottets förmenande icke skäligen bör understiga priset å vete med mer än högst 2 kr. per 100 kg. Blir, såsom torde kunna förväntas, 1931 års skörd av brödsäd av mindre storlek än skörden varit de närmast föregående åren, synes det emellertid utskottet som skulle högre priser än de av departementschefen föreslagna kunna tillämpas beträffande såväl vete som råg.”

Som bekant bestämde Kungl. Maj:t sedermera de priser, till vilka svenska spannmålsföreningen u. p. a. under tiden 1 juni—31 juli 1932 skall in-

köpa spannmål av 1931 års skörd, till 18 kronor 50 öre för 100 kg. vete och 16 kronor 50 öre för 100 kg. råg.

Vid genomläsandet av förra årets proposition i denna fråga liksom av sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottets utlåtande, nr 3, vid 1931 års riksdag får man ett bestämt intryck, att såväl statsrådet som utskottet ansett att de priser, de uttalat sig för, i verkligheten voro otillräckliga. Men de ha inte vågat gå längre därför att man med högre priser kunde komma att frammana en så stor brödsädesodling, att allvarlig risk förelåg att skörden av brödsäd inte skulle kunna konsumeras inom landet.

Det förefaller som om dessa farhågor vore avsevärt överdrivna. Utfallet av 1931 års skörd ger belägg för, vad den erfarne lantmannen vet, nämligen att man sällan får goda skördar en följd av år. Det var inte bara otjänlig väderlek som bidrog till att skördeutbytet blev dåligt 1931, allt tyder på att vi vid en utsträckt höstsädesodling måste räkna med både ökade angrepp av växtsjukdomar och svåra insektshärjningar. Sålunda ha vetemyggans härjningar framför allt i Skåne visat sig bli allt svårare.

För närvarande står det säkerligen klart för det stora flertalet av våra lantmän att de inte utan stora risker och svårigheter kunna i någon mera avsevärd grad utöka brödsädesodlingen.

Det var tydligen uppenbart för utskottet 1931, att de priser, det uttalade sig för, dåligt överensstämde med jordbrukarnas produktionskostnader. Kungl. Maj:t fastställde visserligen, förmodligen på grund av den klena skörden, ett något högre pris men inte heller detta kan anses täcka produktionskostnaderna. Därest innevarande års riksdag skulle låta detta utskottets uttalande oförändrat kvarstå och utsikter dessutom yppa sig för en normal skörd, kan man befara att regeringen anser att de nu gällande inköpspriserna icke kunna såsom önskvärt vore höjas eller kanske ens bibehållas vid det nuvarande.

En sådan åtgärd måste under nuvarande förhållanden motses med största bekymmer. Jordbrukets ekonomiska läge har ju under året avsevärt försämrats inte minst i våra spannmålsodlande län, varför alla åtgärder böra vidtagas, som kunna medverka till att förhindra en katastrof. Då farhågorna för en allt för utsträckt brödsädesodling torde vara överdrivna, gives det enligt vår uppfattning starka skäl för att inköpspriserna för 1932 års skörd sättas i bättre relation till produktionskostnaderna.

Även med erkännande av svårigheterna för spannmålsnämnden och statsrådet att icke minst med hänsyn till valutaförhållandena kunna vid denna tidpunkt göra något bestämt uttalande beträffande priserna hemställa vi,

att riksdagen vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 138 ville uttala sig för att Kungl. Maj:t måtte fastställa sådana

inköpspriser för 1932 års skörd av råg och vete, att dessa bättre motsvara de faktiska produktionskostnaderna.

Stockholm den 9 mars 1932.

Martin Skoglund.

Nils Månsson.

Ivar Anderson.

Carl Arv. Anderson.

Erik Nordkvist.
